

O B Č I N A
DIVAČA

KOLODVORSKA ULICA 3A
6215 DIVAČA - SLOVENIJA
TEL. 05/ 731 09 30
FAX 05/ 731 09 40
E-MAIL: OBCINA@DIVACA.SI
IDENT. ŠT. ZA DDV:
SI48502502

Slovenska akademija znanosti in umetnosti
Svet SAZU za kulturo in identiteto prostora Slovenije
Akademik Jože Trontelj in Akademik Marko Mušič
Novi trg 3, p.p. 323

SI 1001 LJUBLJANA

350-0002 / 2010-21

Številka: 620-0007/2007-4

Datum: 21.01.2010

Zadeva: Odgovor na izjavo o varovanju, ohranjanju in trajnostnem razvoju Krasa ter pojasnilo v zvezi z obtožbami podanimi na račun OBČINE Divača v medijih (televiziji in tisku)

Spoštovani,

Dne 23.12.2009 smo od vas prejeli dopis in izjavo v kateri ste posebej izpostavljali nevarnost, da bo Regijski park Škocjanske jame zaradi posegov v njihovi bližnji in daljni okolici izgubil status naravne dediščine UNESCO. Prav tako ste v sami izjavi ter v nadaljnjih intervjujih tako za televizijo kot za tisk posebej izpostavili Občino Divačo, zaradi neustreznih in neuskkljenih posegov v prostor. Izjava, za katero smo šele kasneje izvedeli, da je bila poslana kot odprto pismo vsem novinarjem in uredniškim hišam, televizijam in radijem v Sloveniji, verjetno z nekim določenim namenom predstaviti problematiko javnosti mimo uradnih poti. Sama izjava je tako splošna, da se iz nje ne da izluščiti, kateri posegi Občine Divača na območju varovanega območja parka naj bi bili »sporni«, zato smo naslednji dan po objavi prispevka na A-kanalu obiskali dr. Andreja Kranjca, da bi zadevo razčistili in izvedeli, za kaj sploh gre.

Zato vam na izjavo, s katero se delno tudi strinjamo in jo podpiramo (trajnostni razvoj kraških vasi, prepoved poseganja v prostor brez ustreznega usklajevanja,...) odgovarjamo naslednje:

V letu 1986 so bile Škocjanske jame, ki so naravni pojav izjemne svetovne vrednosti, vpisane na seznam svetovne kulturne in naravne dediščine UNESCO v okviru Konvencije o svetovni kulturni in naravni dediščini (Pariz, 1972). V skladu z 2. členom konvencije mora vsako vpisano območje svetovne dediščine izstopati v svetovnem merilu glede na estetska ali znanstvena merila in temeljiti na zmožnosti države, da zagotovi dolgoročno ohranjanje območja.

Da bi izpolnjevali strogo predpisana merila pa mora država zagotoviti dolgoročno ohranitev območja, zagotoviti ustrezen način zavarovanja, s čimer je zagotovljeno ohranjanje lastnosti, zaradi katerih je vpisano med svetovno dediščino. Območje mora imeti upravljavca, upravljalski načrt, zagotovljene finančne vire in ustrezno osebje za izvedbo ciljev zavarovanja. Po Konvenciji o svetovni kulturni in naravni dediščini za ohranitev vpisanega območja jamči država.

Tem merilom se je naša država zavezala. Tako je bil leta 1996 ustanovljen Regijski park Škocjanske jame, predvsem z namenom ohranjanja in raziskovanja izjemnih geomorfoloških, geoloških in hidroloških znamenitosti, redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, paleontoloških in arheoloških najdišč, etnoloških in arhitekturnih značilnosti in kulturne krajine ter zagotavljanja možnosti za ustrezen razvoj. Zaradi posebne naravne, kulturne, zgodovinske oziroma estetske vrednosti so v parku posamezni deli nepremične naravne in kulturne dediščine še posebej zavarovani z zakonom.

Regijski park Škocjanske jame je torej nastal iz obveze **zavarovati jame kot svetovno naravno dediščino** in želje domačinov (o tem kasneje), da jim zavarovano območje ne bi prineslo samo omejitve temveč jim ponudilo nove razvojne možnosti.

O B Č I N A
DIVAČA

KOLODVORSKA ULICA 3A
62115 DIVAČA - SLOVENIJA

TEL. 05/ 731 09 30

FAX 05/ 731 09 40

E-MAIL: OBCINA@DIVACA.SI

IDENT. ŠT. ZA DDV:

SI48502502

Po pogovoru z g. dr. Andrejem Kranjcem, glavnim tajnikom na SAZU, smo prišli do zaključka, da se posegi o katerih govori izjava sploh še ne izvajajo in je le-to pismo nastalo z veliko, veliko zamudo.

Po predstavitvi programa občine Divača na svetu parka Škocjanskih jam v začetku letu 2007, ko so bili predstavljene različne ideje projektov (od možnosti postavitve Muzeja Krasa, širitve letališča Divača, širitve poslovne cone do Divače, odpiranje nove poslovne cone južno proti železnici Divača-Koper, možne trase AC Divača-Pivka (obvezno državno izhodišče), tovarne ometov,...), za katere je bilo v predstavitvi tudi poudarjeno, da nobeden od teh posegov **ni dokončno potrjen in so to le ideje, ki bodo morda** vključene v osnutek nastajajočega novega Občinskega prostorskega načrta in kljub temu, da nobeden od teh posegov ni bil predviden v varovanem območju parka, nekateri posegi pa so segali na območje Natura 2000, ki v naši občini pokriva več kot polovico območja občine in bi bilo za vsak tak načrtovan poseg potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje ter najmanj javno obravnavo sprejemljivosti posega v prostor pri prebivalcih, je takratni direktor parka g. Albin Debevec (ki je predstavljal upravo parka) in strokovni svet parka o teh **»predvidenih«** posegih v prostor v začetku leta 2009 (februar) obvestil in dosegel, so se o njih pogovarjali na Slovenski nacionalni komisiji za UNESCO na svojem 9. plenarnem zasedanju.

Občine Divača o tem uradno nihče ni niti obvestil, kaj šele, da bi nas na sejo povabili, kjer bi lahko med drugim tudi povedali, da je večina predstavljenih **»idej«** projektov iz leta 2007 že zgodovina in se sploh ne bodo izvajali. Za nekatere so se investitorji umaknili, za nekatere pa je prevladala ekološka zavest ter nasprotovanje lokalnega prebivalstva posegu v prostor, nekateri pa ostajajo (predvsem posegi, povezani z državno infrastrukturo – avtocesta, železnica, plinovod, meteorološki radar,...). Prav tako Občina Divača ni niti od strokovnega sveta Parka Škocjanske jame niti od takratnega direktorja parka dobila nobenega pisnega nasprotovanja takrat (leta 2007) predstavljenim **»idejam«** projektov.

Res pa je tudi, da občina še ni pripravila osnutka OPN-ja iz katerega bi bilo tudi jasno razvidno, da naštetih posegov ni več v planu.

Tudi po tem plenarnem zasedanju, ki se je odvijalo 13. februarja 2009 in katerega zapisnik se nahaja na internetni strani UNESCO Slovenija ter je zanj občina zvedela od novinarka oddaje Svet na kanalu A, Občina ni niti s strani nacionalne komisije UNESCO, niti s strani Parka Škocjanske jame dobila nobene informacije, da se kaj dogaja v zvezi s prostorom v Občini Divača. Izjava Sveta SAZU za kulturo in identiteto prostora Slovenije, ki jo je Občina Divača dobila konec decembra 2009, je torej posledica pogovorov na nacionalni komisiji za UNESCO Slovenija, kjer je bil v zvezi z **»načrtovanimi posegi«** sprejet naslednji sklep (citiram iz zapisnika):

»Slovenska nacionalna komisija za UNESCO soglaša z oceno sveta Parka Škocjanske jame, da gre za resno problematiko in načrtovane posege, ki lahko ogrozijo status Škocjanskih jam kot spomenika svetovne dediščine.

Slovenska nacionalna komisija za UNESCO zadolži ad hoc delovno skupino (Albin Debevec, Breda Pavlič, Martin Šolar, Marjutka Hafner, Andrej Kranjc), da se v tednu po 16.02.2009 sestane, se na terenu seznanijo s situacijo ter nemudoma obvesti Ministrstvo za okolje in prostor in predlaga ustrezne ukrepe, ki lahko – če bo potrebno – vključujejo tudi obveščanje Centra za svetovno dediščino, Svetovne zveze za varstvo narave (IUCN) in medijev.«

Že iz sklepa je vidno, da se Občine Divača sploh ne obravnava kot partnerja v tem postopku ter da je občina smatrana kot **»uničevalec prostora«** ne pa kot tisti, ki je pristojen za sprejem prostorskih aktov na svojem območju ter urejanja prostora na svojem območju. Novoustanovljene ad hoc delovne skupine na Občino ni bilo, niti nas niso zaprosili za kakšno obrazložitev. Slovenska nacionalna komisija za UNESCO je torej kršila osnovno načelo seznanjanja vseh prisotnih v postopku ter občini ni dala možnosti izjasnitve ter pojasnitve o predstavljenih posegih v prostor na območju parka Škocjanske jame, ki je bil na komisiji predstavljen s strani g. Albina Debeveca, čeprav s strani občine ni imel nikakršnega pooblastila, prav tako se iz zapisnika ne da razbrati, katere posege v prostor je predstavil na komisiji.

O B Č I N A
DIVAČA

KOLODVORSKA ULICA 3A
6215 DIVAČA - SLOVENIJA

TEL. 05/ 731 09 30
FAX 05/ 731 09 40
E-MAIL: OBCINA@DIVACA.SI
IDENT. ŠT. ZA DDV:
SI48502502

Občina Divača je bila torej iz celotnega postopka raznoraznih predstavitev in obravnav tako na Slovenski nacionalni komisiji za UNESCO kot tudi na Svetu SAZU za kulturo in identiteto prostora Slovenije enostavno izločena in ji ni bila dana možnost obrazložitve, niti zagovora očitanih posegov, čeprav se je vseskozi govorilo o območju, ki se teritorialno nahaja na območju Občine Divača.

V drugem delu pogovora z g. Kranjcem smo izluščili, da naj bi bila še posebej sporna dva posega in sicer širitev letališča Divača in Poslovna cona Risnik.

Občina Divača je v letu 2003 sprejela spremembo prostorskih aktov in sicer:

Dolgoročni plan Občine Sežana (Divača) za obdobje 1986-2000 (Uradni list SRS, št.14/88), usklajen z obveznimi prostorskimi sestavinami dolgoročnega plana SRS 1989 (Uradne objave, št. 1/89), dopolnjen 1989 (Uradne objave, št.37/89), dopolnjen 1991(Uradni list RS, št. 23/91), dopolnjen 1992 (Uradne objave, št. 5/92), dopolnjen 1993 (Uradne objave, št.18/93), dopolnjen za območje Občine Divača 1995 (Uradni list RS, št. 22/95), dopolnjen 1996 (Uradni list RS, št. 38/96), dopolnjen 1999 (Uradne objave, št. 27/99), spremenjen in dopolnjen 2003 (Uradni list RS, št. 92/03),

in

Srednjeročni družbeni plan Občine Sežana (Divača) za obdobje 1986 – 1990 (Uradni list SRS, št. 14/88), usklajen za področje prometa 1989 (Uradne objave št. 4/89), dopolnjen 1989 (Uradne objave št. 37/89), dopolnjen 1991 (Uradni list RS, št. 23/91), dopolnjen 1992 (Uradne objave, št. 5/92), dopolnjen 1993 (Uradne objave, št. 18/93), dopolnjen za območje Občine Divača 1995 (Uradni list RS, št. 22/95), dopolnjen 1996 (Uradni list RS, št. 38/96), dopolnjen 1999 (Uradne objave, št. 27/99), spremenjen in dopolnjen 2003 (Uradni list RS, št. 92/03),

kamor sta bila med drugimi posegi vključena tudi Poslovna cona Risnik in širitev letališča Divača.

Ob sprejemu navedenih aktov, ki so bili sprejeti po predpisanem postopku in s pridobljenimi vsemi potrebnimi soglasji (tudi okoljevarstvenim), ni noben od teh dveh posegov ležal na zavarovanem območju Parka Škocjanske jame ali Območju Nature 2000.

Poslovna cona Risnik je cona, ki je postavljena na degradirano območje med dve izjemno prometni cesti in sicer avtocesto Ljubljana – Koper na vzhodni strani in regionalno cesto Ljubljana – Koper na zahodni strani. Na južni strani je omejena z omenjeno regionalno cesto in izvozom iz avtoceste. V coni je zgrajena vsa potrebna infrastruktura vključno s kanalizacijskim sistemom in že delujočo čistilno napravo. Sama cona je od parka odmaknjena, saj se meja tega na njegovi zahodni strani konča pred avtocesto. Prav tako ta cona ne leži niti v varovanem območju niti v vplivnem območju parka, kot tudi ne nad znanim tokom reke Reke v podzemlju, ki teče mimo Divače precej severneje.

Letališče Divača, ki je tam že od prve svetovne vojne in je eno najstarejših letališč v Sloveniji, leži v vplivnem območju Parka Škocjanske jame, kjer je zakonsko z Zakonom o regijskem parku Škocjanske jame (Ur.l. RS, št. 57/1996) predpisano, kakšni posegi v prostor niso dovoljeni in sicer o tem govori 8. člen:

»Na vplivnem območju parka so prepovedani posegi v okolje, ki bi lahko posredno ali neposredno poslabšali obstoječe stanje okolja v parku.

Na vplivnem območju parka so prepovedani:

- vsi posegi, ki bi lahko spremenili obstoječi vodni režim Reke in kakovost vode, razen v primerih varstva pred poplavami;
- drugi posegi v okolje, ki pomenijo tveganje ali nevarnost za okolje in njihovi škodljivi vplivi segajo v park.

Minister, pristojen za varstvo narave (v nadaljnjem besedilu: minister) določi primere in pogoje, pod katerimi je mogoče izjemoma dovoliti posege iz prejšnjega odstavka.

V primerih iz prejšnjega odstavka imajo nosilci posegov v okolje prednostno pravico pri pridobivanju posojil Ekološko razvojnega sklada Republike Slovenije, Stanovanjskega sklada Republike Slovenije in pri pridobivanju sredstev, ki jih javni zavod uporablja za namene določene v 23. členu tega zakona.«

O B Č I N A
DIVAČA

KOLODVORSKA ULICA 3A
6215 DIVAČA - SLOVENIJA

TEL. 05/ 731 09 30

FAX 05/ 731 09 40

E-MAIL: OBCINA@DIVACA.SI

IDENT. ŠT. ZA DDV:

SI48502502

Z nobenim od očitanih posegov, občina ne posega v sam park ali zaščiteno območje parka, tako, da bi bilo to v nasprotju z veljavnimi predpisi. Asfaltiranje obstoječe letališke steze, ki je infrastrukturni objekt in se je izvedlo v letu 2007 tudi ni v nasprotju s predpisi, ki urejajo posege v vplivnem območju parka ter ni šlo za širitev letališča temveč za preplastitev obstoječe steze v dolžini 800 m in širini 18 m. Razne govornice v zvezi s tem, da bodo sedaj na letališču pristajala reaktivna letala so neresnične, saj je letališka steza za kaj takega bistveno prekratka. Prav tako je izjava in novica radia Koper pred nekaj leti, da je na letališču zaradi okvare pristalo ameriško bojno letalo, bila le prvoaprilska potegavščina radia.

Na letališču, ki je sicer z Sklepom vlade RS pridobilo status letališča lokalnega pomena lahko pristajajo športna, jadralna in manjša letala z do 8 potniki. Kar pa je mnogo premalo za kakšen »resnejši« letalski promet.

Glede na navedeno, s strani občine ne obstaja bojazen o škodovanju oziroma nevarnosti za izbris Škocjanskih jam iz seznama svetovne dediščine UNESCO, vidimo pa težavo, če se bo vsa stvar preveč popularizirala in se jo bo uporabljalo kot »volilno orožje« v letošnjem letu.

Ker smo že tako daleč pri posegih v prostor naj omenimo še to:

Republika Slovenija pri posegih v prostor ne gleda niti na meje zaščitene območij, niti na zavarovana območja. Avtocesta med Divačo in Kopro, po kateri promet narašča iz dneva v dan, je široka cca. 30 m brez vplivnega območja. Mejo zaščitene območja Regijskega parka Škocjanske jame gladko povozi (glej sliko 1), pa vendar se o tem posegu ne govori niti ne piše.

Slika 1: AC in Meja zaščitene območja parka Škocjanske jame

Na območju parka nad Škocjanskimi jamami ter vzdolž toka reke Reke so naselja (vasi), ki niso opremljena s kanalizacijskimi sistemi niti s čistilnimi napravami ter se iz pretočnih in puščajočih greznic vsa nesnaga izliva v podzemlje ter v reko Reko. Tudi o tem na komisiji niti besede pa vendar to predstavlja veliko obremenitev tako za kraško podzemlje kot za reko Reko.

Od maja lanskega leta pa je v veljavi Uredba o dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, 43/08), ki je pokrila večji del območja Občine Divača, ki do sedaj ni bil pod zaščiteno območjem Natura 2000 in sedaj je praktično za vsak poseg v okolje v Občini Divača potrebno okoljevarstveno soglasje.

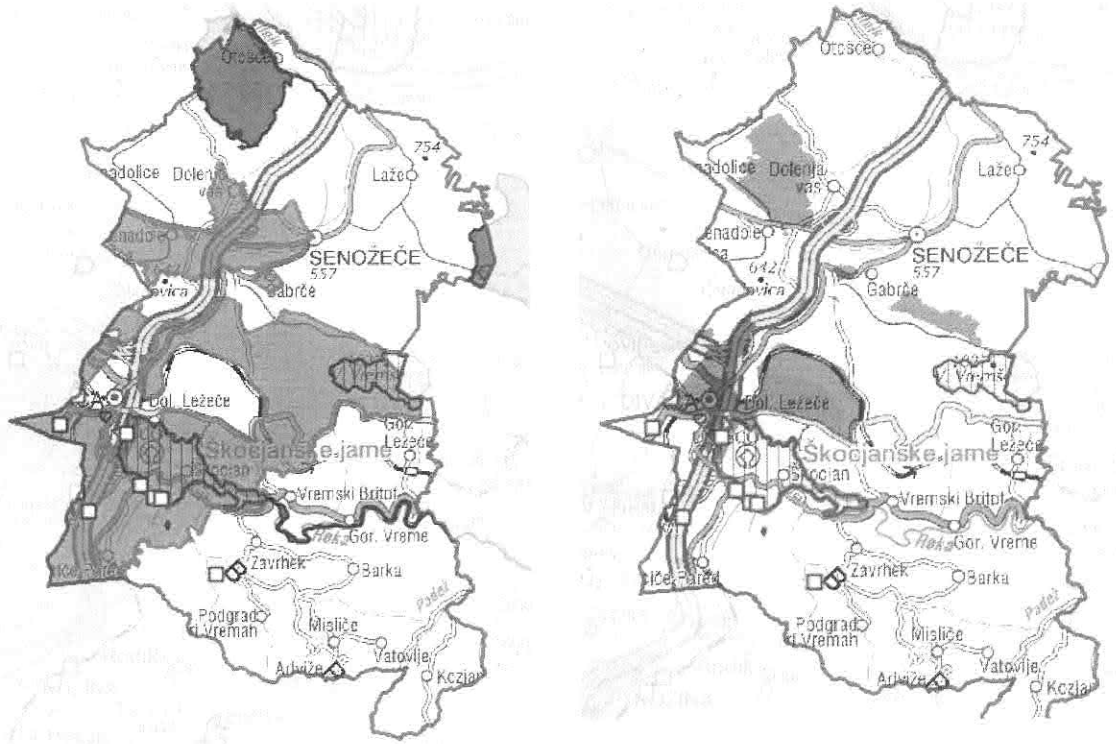
Uredba, ki je spremenila prostorske akte občine ter vnesla še dodatna varovana območja v prostor občine je po našem mnenju nezakonita, saj je bila sprejeta mimo vseh pravil in načel poseganja v prostor, pri katerem bi izpostavili seznanjanje javnosti z načrtovanimi posegi. Javnost in Občina so bili o uredbi obveščeni z objavo v Uradnem listu RS in niso imeli nobene možnosti, da bi se o tem izjavili, dali pripombe, nasprotovali,.....

O B Č I N A
DIVAČA

KOLODVORSKA ULICA 3A
62115 DIVAČA - SLOVENIJA
TEL. 05/ 731 09 30
FAX 05/ 731 09 40
E-MAIL: OBCINA@DIVACA.SI
IDENT. ŠT. ZA DDV:
SI48502502

Na levi sliki območja Nature pred uredbo, na desni z rdečo barvo so dodatna območja, ki jih sedaj dodatno pokriva omenjena Uredba.

Slika 2: Meja NATURA 2000 (levo), Dodatno zaščitena območja po sprejemu spremembe Uredbe (desno)

Vrnimo se še na želje domačinov, da jim zavarovano območje ne bi prineslo samo omejitev temveč jim ponudilo nove razvojne možnosti, v zvezi z ustanovitvijo Parka Škocjanske jame.

V preteklih letih je več domačinov prišlo na Občino Divača k meni, kjer so se potožili, da je v »Parku« onemogočeno normalno življenje. Subvencije za obnove streh, zidov in hiš, če jih lahko tako imenujemo, so majhne, pri obnovah pa Zavod za kulturno dediščino postavlja nemogoče pogoje, kar se pozna predvsem na finančnih plateh projektov obnove. Teh finančnih razlik, ki so lahko gromozanske, pa nihče ne pokriva. Nekateri imajo občutek, da jih država preko parka in zaščitene območja na eleganten način izriva iz domačih hiš.

Velika želja domačinov, ki sta ji tako Občina kot uprava parka prisluhnila, je poleg pokopališča izgraditi mrliško vežico, ki bi služila za dostojno slovo od umrlih iz šestih vasi, katerim je sedaj namenjeno pokopališče v Škocjanu. Vendar se je tudi pri tako preprosti želji zataknilo. Parcelo poleg pokopališča, ki je po prostorskih planih Občine znotraj zazidljivega območja vasi, je v lanskem letu lastnica darovala Občini za namen izgradnje mrliške vežice. Občina je pripravila idejno zasnovo in pričela pridobivati potrebne smernice. Tu pa se je pri Zavodu za kulturno dediščino zataknilo. Le-ta načelno ne dovoli posega in je najprej zavrnil izdajo projektnih pogojev, malo kasneje, po razveljavitvi odločbe s strani Ministrstva za kulturo pa zavrnil izdajo kulturnovarstvenega soglasja. Tudi na to odločbo se je občina pritožila in postopek še ni končan, zelo verjetno pa je, da vas in lastnica parcele, ki jo je podarila, mrliške vežice še dolgo ali nikoli ne bo videla.

O B Č I N A
DIVAČA

KOLODVORSKA ULICA 3A
62115 DIVAČA - SLOVENIJA
TEL. 05/ 731 09 30
FAX 05/ 731 09 40
E-MAIL: OBCINA@DIVACA.SI
IDENT. ŠT. ZA DDV:
SI48502502

Še večji problem pa predstavlja povezava vasi Betanja s svetom izven zaščitenega območja Parka. Do vasi peljeta dve cesti in sicer asfaltirana cesta preko vasi Škocjan, ki je zelo ozka ter makadamska, ki veže vas na regionalno cesto Divača – Ilirska Bistrica. Ta pa je z Zakonom o Regijskem parku Škocjanske jame zaprta za ves promet razen za kmetijske stroje in intervencijska vozila. Tako za te vaščane postane praktično nemogoč izhod iz vasi, če je cesta skozi Škocjan iz takega ali drugačnega razloga zaprta (npr. obnova kakšne hiše ali druga dela zaradi katerih je prehod po cesti nevaren in je zato potrebno cesto zapreti). Vzdrževanje makadamske ceste je tudi sicer dražje kot vzdrževanje asfaltne, tudi zato, ker se posegov znotraj parka ne da izvajati strojno, temveč jih je potrebno po navodilih Zavoda za kulturno dediščino ter Zavoda za naravno dediščino izvajati ročno (čiščenje sistema odvodnjavanja, razgrinjanje tampona, obrezovanje in obsekovanje ceste,...). Prav zaradi navedenega je občina predlagala, da cesto, ki jo je država z zakonom zaprla, le-ta prevzame v upravljanje in vzdrževanje oziroma da jo odpre za ves promet (za kar bi bilo potrebno spremeniti Zakon o Regijskem parku Škocjanske jame).

Odgovora niti iz Ministrstva za okolje niti iz Ministrstva za promet ni!!

Glede na odnos države do območja, ki ga je sama zaščitila z Zakonom, menimo, da ni nobene potrebe za širitev območja na druge vasi v občini in s tem še večanjem nezadovoljstva med ljudmi ter prinašanjem vedno več omejitev v imenu »zaščite naravne in kulturne dediščine«. Ljudje na tem območju znamo za našo naravno dediščino dobro skrbeti in ne sprejemamo brezglavih odločitev v škodo narave, prav zato pa je tudi večina »spomih« projektov, ki so bili predstavljeni parku Škocjanske jame v daljnem letu 2007, že izbrisanih in se sploh ne bodo pojavili v osnutku pripravljajočega OPN-ja, razen obveznih državnih izhodišč – projekt posodobitve železnice in možnost povezave AC na Jelšane ter druge državne infrastrukture (npr. meteorološki radar na Slatni na Vremščici, plinovod, itd).

Občina Divača je vedno pripravljena na pogovore, kompromise in usklajevanja, vendar ne preko sredstev javnega obveščanja, ki vsako prejeta informacijo, pa naj bo ta preverjena ali ne, uporabijo tako, da jo prikažejo čim bolj negativno, ker se drugače »ne prodaja«, čeprav vedno zagovarjam, da mora biti javnost o vseh posegih v prostor čim boljše in objektivno obveščena ter da mora biti delovanje organov lokalne skupnosti zakonito, gospodarno, transparentno ter vedno usmerjeno v skrbno varovanje interesov predvsem občank in občanov Občine Divača.

Župan Občine Divača
Matija Potokar, univ.dipl.prav.

Potokar

Poslano v vednost:

- Predsednik Republike Slovenije g. dr. Danilo Turk,
- Predsednik vlade Republike Slovenije g. Borut Pahor,
- Ministrstvo za okolje, g. minister Karl Viktor Erjavec,
- Ministrstvo za Promet, g. minister dr. Patrick Vlačič,
- Slovenska nacionalna komisija za UNESCO,
- Regijski park Škocjanske jame,
- Občinski svetniki Občine Divača.